

Megjelenik minden kedden.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz (főutca, 46. sz.) intézendők.

Bérmertetlen levelek nem fogadjuk el.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt
Fél évre 3 " "
Negyed évre 1 " 50 kr.

HIRDETÉSEK DÍJA:

öt hasábos petit sor 5 kr.

NYILTÉR:

három hasábos petit sor . . . 15 kr.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak,

általában a lap anyagi részét illető közlemények a kiadó-hivatalhoz (Pannónia könyvnyomda és kiadó-részvénytársaság) intézendők.

Hirdetményeket elfogad:

Hausenstein és Vogler Budapestben, Bécsben, Berlinben, Münchenben, majnai Frankfurtban, Stuttgartban, Hamburgban és Bernben, Mosse Rudolf Bécsben, Pragában, Münchenben, Hamburgban, Nürnbergben, majnai Frankfurtban, Strassburgban, Berlinben, Zürichben, Borszókban és Nürnbergben.

Lang L. nemzetközi hirdetési irodája Budapestben. A délnémet híradó irodája Stuttgartban. A Jügerjéle könyvkereskedés Frankfurtban. Schlotte E. Birmában, Kort Jenő Lipszében.

KASSA és VIDÉKE

Politikai és vegyestartalmu hetilap.

Helyes vagy helytelen?

Általános hiedelem, hogy „nihil novi sub sole.“ Nem történhetik oly valami, ami a föld kerekén valahol, valaha, emberek között, elé nem fordult volna már.

És mégis! —

A magyar állam védő szárnyai alatt fölnekedett, a magyar jótéteményekben folyvást részesülő soidisant nemzetiségi vezetők, az apr. 13-i képviselőházi ülésen megmutatták, hogy a képviselőket ótalmozó immunitás örve alatt tudnak olyat is elkövetni, ami a nap alatt eddig tán nem történt; hogy történt volna, legalább mi, nem hiszünk.

Hazánknak többrendbeli nemzetiségű polgárai vannak, igaz. Nem tulajdonítható ez másnak, mint a magyarság nagylelkűségének, mely az önmagáról való megfeleledkezésig képes megosztani javait másokkal. Mit szóljunk aztán, ha egyes nemzetiségek megskasodva, megerősödvé, Aesopus „parturiens canis“ e módjára kétségessé teszik a magyarnak saját lakhelyét, saját hazáját? —

Afólt, valjon az ily államban jogos-, méltányos-, célszerű-, tapintatos-e, kiváltság jog- és törvénybeli egyenlőség folytán kizárólag egy vagy más nemzetiség kulturális intézményeinek országos megalapítása, segélyezése: vitakozni — pro és contra, főképp teoriában, nyilatkozni, mindenestre lehet, szabad is. Bár, megjegyezzük, ha merőben — mint kell — államisági szempontból nézzük és vizsgáljuk e kérdést, — a jog- és törvénybeli egyenlőség is csak eszköz lévén az államiság biztosítására, — nem lehet kétségünk az iránt, hogy a parlamentarismus e téren is azt teheti, amit szükségesnek, amit jónak lát. Enunciatioma, intezkedése s törvény. Positiv-jogi követelmények szerint senki jogtalanságról nem panaszkodhatik.

De erről nem mint elvről volt szó az országgyűlésen, s Tisza Kálmán a belügyér nem is a nemzetiségi kulturális viszonyosság hangzatosága miatt lépett föl egész erélylyel Mileties-és Polit-ék ellen. Hanem fólszólat azert, mert a magyar nemz. színház ügyét csak kedvező alkalmul használták — mint előjárások bizonyítja — aspiratiók leleplezésére s arra, hogy tapogatózzanak egy kicsit, mit lehet és a biztosság minő reményével merényleni a Magyarország széldarabolására célzó velleitások ügyében.

E határt nem ismerő, elbizakodott elszántság s főleg Polit azon merészege, hogy kétségbevonta hazánk magyar nemzeti létének jogosultságát, hogy merészelte azt állítani, mintha Magyarország nem is magyar nemzeti állam, hanem nemzetiségek állama (!?) volna: ez sebezte meg Tisza mélyen érző honfíu szívét és adta ajkaira a dörgő szavakat, melyek fenyegetőleg harsogva értésére adták a nemzetiségi állam nonsenseért rajongó immunisoknak, hogy ennek köpenye alatt a házbán mondhatnak, tehetnek bármit, de ne bátorkodjanak a házon kívül is ilyet cselekedni, mert különben a kormány meg fogja mutatni, hogy elég erővel bír széttiporni a magyar állam ellenségeit.

Hogy az ily férfias nyilatkozatokban tündöklő honseretet, hogy a lelkesedés az államiság fontósége mellett, hogy az indignatio e kitörése azokra, kik az ellen laesae crimen elkövetésére vetemedni tudnak, — egy pillanatra az egész házat elragadta, s hogy ez elragadtatásba beleolvadt a karzat viharos tapsa is, — ez könnyen magyarázható s ezt rosz néven csak azok vehetik, erre netán szánakozó vagy gunyos mosolylyal csak azok nézhetnek, kicsinylő szavakkal ez eseményről csak olyanok nyilatkozhatnak, kiknek szívét hevesebb dobogásra legfőlebb is az anyagi érdekek bírják rá, de nem azok, akik szívében magasztosabb eszmék, érzetek melegítő lángja lobogott.

Ideje, hogy a magyar nemzeti állam, kormányközeiben, mindig erélyesen lépjen föl az ezen államra agyarkodók agitatói ellen.

Ki az ily dolgokat az állam önfentartási kötelességének fogalma szerént bírálja: lehetetlen, ha igaz és őszinte ember, hogy velünk együtt ne csak ne helyeslje a Tiszához hasonló hevet s férfias föllépést, hanem egyuttal óhajtania is kell, hogy vajha legyen nekünk is törvényünk, mely megengedje, hogy a törvénytelen száju tagok a képviselőházból ki is üzhessenek.

Tisztázzuk az eszméket.

— Egy-más az ugynevezett „polgári párt“-ról —

II.

Előbbi cikkünkben kimutatni törekedtünk, hogy polgári pátról szólnai, akár az állam minden alattvalóját, akár a csak bizonyos osztályhoz tartozókat értsük polgárok alatt, az előbbi érteményben egy kis képtelenség, az utóbbiban pedig társadalomra és államra egyaránt veszélyes. Midőn ez állításunkat kockáztatunk, nem gondoltunk pusztán az eszmeeserére. Ugyszintén most sem egyedül az lebeg szemünk előtt, mert hisz ez esetben nézeteinket elhallgatni nekünk is tartozásunk volna.

Megkísértjük ezuttal az ily szűkebb érteményű polgári pártnak alakítását, maguknak a pártoknak rendeltetése és feladata szempontjából veszélyesnek bizonyítani. Már pedig ami veszélyes, az káros is. Ami káros, az minden áron, — ha csak a rozsert rajongni nem akarnánk, — egy-szersmind el is távolítando. Ez alapon tartózkodunk kell polgári pártok alakításától is.

Pártok csak alkotmányos országban keletkezhetnek. Létrejönnek avégett, hogy az ország közjára irányzott elveik-és törekvéseiknek az ország ügyei intézésével foglalkozó közegekben utat törjenek. Mindenelőtt tehát s névszerént parlamenti kormány rendszer mellett, avégett, hogy az ország törvényhozásával foglalkozó legfelsőbb testületben, az országgyűlésben többségre jussanak. Ez az első lépés, melyet megtenni feladatuk. Ha ezt megtették és sikeresen, — következ, mint ennek folyománya, a másik, t. i. hogy a korona e többségből alakítsa kormányát. A kormány pedig a többség elvei és nézetei szerént van hivatal az ország egész kormányzatát, törvények és közigazgatási intézkedések által, vezetni. Mindez azonban csak ugy jogos és csak akkor igazságos, ha határozottan azon indokból történik, hogy a párt elvei és törekvései az egésznek, a köznek, javára fognak szolgálni. Az ország, közjának kell tehát mindenkor a főcéljának lennie. Pártoknak, kormánynak, országgyűléseknek tevékenységét csak ha ez kalauzolja, fejlődik, fejlődhetik az ugy, hogy a történet lapjai ellismerésly nyilatkozsan róla, s az utóok lelkesedéssel olvassák Klio által följegyzett mozzanatait.

A győzelemre juttató elvek érvényesülésének tehát soha sem szabad egy vagy más társadalmi osztály specialis előnyére kizsákmányolattnia. Mire vezetne ez mátra, mint, ha ez ezen egy társadalmi osztálynak netalán succedálna, hogy a többi osztály is a társadalomban, a könnyen megfejthető féltékenykedés folytán, szakadatlanul sürgetve érrezze magát a felülkerekedésre. S mi-helyt sikerülne azoknak is, — lehet kölcsönös engedelmények ígéréte mellett, — megszilárdulniok, bizonyosan felül is kerekednének s nem maradnának a nyert kölcsönell adások.

Ez uton a társadalmi osztályoknak, a hajan-és középkori szűkkörü s az újabb századok által megvetett, kárhóztatott privilegiumok utáni kapkodása emeltetnék vezérelv rangjára s ki szevedne alatta? Mindenesetre az egész. Mindenesetre a köztársaság s ebben — az őszhang hiánya miatt, idővel legalább — mindenesetre maga az uralomra vergődött társadalmi osztály is.

Mennyire ellenkezik az ily eljárás alkotmányunk egyik sarkelvével a jogegyenlőség-gel, — mondani is fölösleges. Pedig ez elvre, a felebaráti szeretet eszméjénél fogva, büszke az

egész civilizált világ. Méltán büszkék lehetünk in is. Örizzük is azt, mint alkotmányunk legdrágább gyöngyszemét.

De ellenkezik, ily érteményű pártok alakítása magával a népképviselettel is. Hisz a megválasztott országos képviselő nemcsak azon osztálynak, melyhez tartozik megbizottja és repraesentansa, de — lássék bár a dolog még oly paradoxnak — mandatarisa ő még azon pártnak is, mely ellene szavazott, mely őt meg nem választotta. Igen; mert ő az egész nemzet, az egész ország, a nép képviselője. Neki tehát országos érdekek kötelessége eljárni.

Amely lépés ezek folytán a főcél által nem igazolható, sőt erre veszélyesnek mutatkozik: az egyáltalában a közelebbi célok által sem igazolható. E célok ugyanis a főcélra csak mint eszközök vizsgálhatók meg s helyeseknek csak ugy mondhatók, ha célravezetők. Már pedig, hogy nem azok, a főnebbi, nem csak lehetőségek, hanem valószínűségek számba vételével, kiki meggyőződhetik.

A béke, a jó egyetértés nevében kárhóztatjuk ezoknál fogva azokat, kik azt rebesgetik, hogy a szűkebb érteményű, nem bánjuk, a városi polgárság, csak megérdemel bizonyos jogokat.

Ha a köztársaságban van, — a műveltség, az intelligentia mindig imponálhat. S jaj az országnak hol imponálnia már lehetetlen! Alapos szakismeretek mellett a társadalom minden egyes osztályának általános műveltségre, kedélyképzettségre kell tehát törekednie s befolyása a jogegyenlőség elvének szigoru fontartásával is, biztosítva leend.

Egyébiránt constatlunk lehet, hogy habár helylyel-közell — mint városunkban is történt — a polgári pártbeli eszme egy-egy hullámot föl-színre vet is, de átlag, mint minden alkotás, mely iránt tisztában alkotója sincs, sehogy sem halad előre, s az eddig kifejtett törekvések nyomtalanul fognak eltűnni a napi kérdések sorából.

„Magyarországunk hála Isten, nincs osztály-harc; a nemzetgazdaszat s egyéb ily csillogó álarc alatt pártokat alakítani s a népet lassan politikai célokra elesbítani — bün.“

Jónak láttuk Kossuth Lajosnak legközelebb irt eme szavaival fejezni be ezen cikkünket.

Városi élet.

Kassa szab. kir. város közönségének bucsurata Ghicz Kálmán, képviselőh. elnök urhoz.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Midőn törvényhatósági biztosságunk mai napon tartott közgyűlésében osztatlan örömeink adott kifejezést azon nagyfotosságú átalakulás felett, mely az országos két nagy párt egybeolvadása folytán a kormányváltozást is szükségessé tette: mély sajnálatára vált, hogy Excellentiád az ujonnan alakult kormányban helyt nem foglalt. Midőn tehát ezen város közönsége Excellentiádhoz, a kormánybóli kilépése indokából tiszteletteljes bucsu szavát intézi, hazafíu kötelességének tartja közzönetet mondani Excellentiádunk azon önfeláldozó nemes munkásságáért, melyet az ország zilált pénzügyei rendezése körül fáradszatlan és önzetlen buzgósággal a legsanyarubb viszonyok közt az ország javára kifejtteni méltóztatott és azon szívöl fakadó óhajának ad kifejezést, hogy a gondviselés Excellentiádunk azon diszes polcon is, melyre az ország közszeretete és tisztelete helyezte az évek hosszú során törhetlen egészségben tartsa meg.

Vármegyei élet.

Az e hó 6. folytatva tartott közgyűlés az állandó választmány pénzügyi szakosztályja jelentését az 1874. évi házi pénztári számadás megvizsgálásáról, — következő számtételekben hagyta jóvá. A javadalmazási pénztár tényleges bevétele 69191 frt 64 kr.; a kiadások összege 71777 frt 84¹/₂ kr. Tulfizetés 2586 frt 20¹/₂ kr. Az

utak és hidak építésére vonatkozó bevétel 28727 frt 95¹/₂ kr.; kiadás 11812 frt 13⁵/₆ kr. Pénztári maradvány 16915 frt 81³/₄ kr. A közpénz bevétele 45144 frt 83¹/₂ kr., és 114 db. szelvény; kiadás 24846 frt 90 kr., és 10 db. szelvény. Maradvány 20297 frt 93¹/₂ kr., és 104 db. szelvény; Birsági pénzek összesen 805 frt 03¹/₂; kiadás 64 frt 50 kr. Marad 740 frt 53¹/₂ kr. Letéti és biztosítéki bevétel 3821 frt 57 kr.; kiadás 1629 frt 84 kr. Maradékok 2191 frt 73 kr., és 175 db. szelvény. Tűzifa bevétel összesen 150¹/₂ öl; kiadás 119 öl. Marad 31 öl. — Az írószerekről vezetett számadás az utalványokkal egyezően s rendben találtatott. — E számadások: névszerént a javad. pénztári, irodai szerekről s tűzfüről szólók, a belügy-, az utak s hidakra vonatkozók pedig a közm. és közlekedési miniszteriumhoz terjesztendő föl felülvizsgálat végett. — A közigazgatási letéti s biztosítéki számadások iránt Rakovszky György házi pénztárnoknak a közgyűlés a fölmentvényt megadja s neki a pénztár szigorú és rendes kezeleését elismerést szava. — Papp Ferenc és (válos József, mint a lovak összeírása-s osztályozásával megbíztottak, a nekik utalványozott 50—50 frt, Dióssy Pál pedig a Bodnár nevű rabló nyomozása alkalmából részére kiszolgáltatót 54 frt előleg, s a közigazg. rabok élelmezési címén fölhasznált összeg, végül a kassai járás szolgabírája a nála lefolyt közmunka váltásági díjak iránti számadásainak szabott idő alatti benyújtására utasítottak. — Az alispánnak meghagyatott, hogy, ha a megyei furdók egyikére, vagy másikára, biztos küldése szükségletnek, eszközölje a miniszteriumnál, hogy e célra nem megyei tisztviselőt használjon; ugyszintén a megkívánt költségek se fudoztessenek a megyei pénztárból, hanem a miniszterium által adandó alaphól. — A pénzügyi szakosztály utasított, hogy a megyei hivatalos helyiségek fűtésére szükséges famennyiséget a jövő évi előirányzatra pontosan számítsa ki. — A jegyzőknél egy a fő-, mint az 1-ső aljegyzőknél f. é. maj. 1-étől 3—3 fontnyi, a várnagynak 2 fontnyi gyertyailtemény szabottot.

(Vége következik.)

Levelezés.

J.-Mindszent, márc. 30.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Becses lapja bár ritkán, de olykor-olykor mégis kezembe kerül, s akkor nagy érdeklődéssel olvasom, amennyiben Kassáról és vidékéről szól.

Igy figyelemmel s érdeklődéssel olvastam a napokban a f. évi 11. számot is, melyben meglepetésemre, J.-Mindszentről, márc. 9. kelt, engem közvetlenül érdeklő levelet is találtam.

Bizonyos m—n ur, egy bentessaszonyról (personáliska) jr. ki nyakáról leelőgő keresztel, Krisztus koporsó-jára pénzt gyűjtendő. Mintha processio-szerű ünnepélyességgel, harangzúgások s tisztelőnyilvánítások között vezetett volna be az én gondjaimra bízott mindszenti templomba. Én mint illetékes lelkész e bevonulásról mitsem tudok. Tudósi rószul volt értesülve, mert hogy mint résztvevő a processiónál jelen lett volna, lehetetlen: mivel ily processio-szerű bevonulás csakugyan nem történt.

TÁRCA.

Fővárosi tárcalevelek.

III.

Budapest, ápril 23.

T. szerkesztő úr! — Ha azt hisszük, hogy már igazán kifogyunk a látni valókból, a leírni valókból, egyszerre csak ott látunk az utca szögletén egy-egy plakátot, mely vagy virágkiállítás s Szondi-utcaban vagy „Elő képek“-et a vigadóban, három mázsás embert az István-téren, bagoly szemű szerezcsen leányt a Hermina-téren vagy híres vívomestert a Hungáriában stb. jelez. Még ide nem számítom a tudományos akademiában található tanulságos élvezetet, mikor Szarvas Gábor fiatal athleta és Toldi-Fogarasi et comp. öreg bajvivók lépnek ki a küzdőterre, hogy egymást leterítsék. Egyiknek kezében a szokás, Vörösmarty, Révay és Kazinczy tekintélye, másikában a szigorú etimologia. Erős esapások következnek, Szarvas bozontos hajfürtjei összehorpadnak s az öreg Toldy érdemes bajjusa megmocsappon a vágásokra, a közönség léleketét elfojtva várja a végtusát, egyes jó vágást s még jobb parírozást lékessen megráspol; hanem a győző diadalán nem éljenhet. Mindenik győző és legyőzött; hanem a tanulság megmarad mindnyájunk számára, hogy a tulság semmiben sem célra vezet; aki leüti az egész háztetőt, ahelyett, hogy a rozzant részét kijavítaná, csak oly hibásan eszelekedett, mint a ki a rozzant részét engedni becsapogó házába az ég áldását s részlyeztetni vele az egész épületet. A nyelvtisztítók erőszakos módon akarunk kiküszöbölni minden rozzant képzett szót s figyelmelembe nem veszik, hogy némelyiket, annyira szentesíté a szokás, hogy sem Szarvasnak, sem senkinek nem lesz annyi hatalma még jobbal is

A mindszenti lelkész érti, mi illik és mi nem; tudja, mikor kell kinyitani a templomot, mikor processiót fogadni, ki harangzúgások között a templomba vezetni.

Nem marad egyéb hátra, mint m—n ur közleményét e részben minden alapot nélkülözök nyilvánítani.

Fogadja be, kérem, tek. szerkesztő ur, becses lapjába jelen nyilatkozatomat. Jövére talán nagyobb kimélettel fog viselkedni m—n ur a mindszenti lelkész s általában a papság iránt, semhogy kellő alap nélkül másszor is kedve kerelkedjek ily tudósításokra.

Tisztelettel

Koesiss Gyula,
mindszenti lelkész.

Vegyések.

— Ö Főlsége használatára a napokban indítottak után Koryntcéről a szokásos 24 láda szénsavas vizet a „Zsófia“-forrásból.

— Ö Főlsége, Ettel József őrnagyot, az 5. sz. b. Lenk táb. tüzérezrednél alezredessé s egerszermind az 1. sz. vartüzérezrednél parancsnokává kinevezni méltóztatott.

— A közlekedési miniszter ély oly hazafias szellemű, mint az idegen ajkn vasuti tisztviselők irányában méltányos rendelkezéshez képest 1876. jan. 1-jével az állam hivatalos nyelvének fölfeletlenül el kell foglalnia az azt joggal megillető tért. — Ugy legyen!

— A városi választások ügyében a választási bizottság részéről az igazoló bizottság elé terjesztett jelentések 23. kerültek tárgyalás alá. Az 1. negyedbeli választás beadott reklamatiók folytán, minthogy kiderült, hogy olyanok is szavaztak, kik szavazni jogosítva nem voltak, nevezetesen már meghalt egyének nevében is történt szavazás, teljesen — a II. negyedbeli választások közül pedig Répászky József theol. tanár választatása semmisített meg, mert adópénztári bizonyítvány alapján kimutatott, hogy nevezett még nem fizet két év óta adót e városban.

(k) A realtanodai „önképző-kör“ által az intézet igazgatója, t. Mauritz Rezső ur, névnapj alkalmából rendezett színi ünnepély teljesen sikerrel menthadt. A torznetmet a sok vendég és számos ifjú a zafoltság megölték. Volt is aztán tölönzés és böszög! — Dacára, hogy az előadás igen hosszú nyult, csaknem valamennyien mégis mindvégig jelen maradtak. A játszóak általában véve díszeset buzgalmat fejtettek ki. Ha az ifjak törekvését folyvást szorgalom és kitartás a jobban támogatandja, ugy a hozzájuk, valamint az egész intézethez fűzött reményeket édes való fogja koronázni. Nem szabad itt felednünk a hatást sem, melyet a közönség részéről untakozó elismerés ugy föl-, mint lefelé gyakorolni szokott. Az igazgató ur, ki rövid itt működésének ideje alatt is, már annyira megnyerte tanáraitai becsületét s az ifjuság szeretetét, ragaszkodását; a tanár testület, mely fáradozásainak legedeb jutalmát a tanírványok előmenetelében találja, kétségkívül megnyugvással gondolhatunk kifejtett tevékenységükre: az illetők pedig, kik a működő ifjakat az előadás és az egész föllépés körül kezdettől fogva tanítottak, igazgattak, méltán megdicsérve s kitüntetve érezhetik magukat a fölmutatott kedvező eredmény által. A „nagy néma-jelenet“ is, melynek ha nem esélünk, alapszemjéit a nemzetiségök összetartása s a műveltség és tudományok utján való honfövírgaztatás képezé, s melynek alakjai kezdőbetűk szerint „Eljen Mauritz Rezső“-i fejeztek ki (Ejkiáry, Levélhordó, Jós, Esernyős ember, Nő, Magyar, Angyal, Ur, Realtanuló, Inas, Tót, Zenész, Rézseg, Erőművész, Zsidó, Ördög), igen jól volt effectuálva. Mind a működött, mind az általában jelen volt ifjak vígyék emlékül magukkal, hogy valamint ez alkalommal az előljárók

helyettesítne. Más részt az akademia ősz tudósai sem eszelekesnek helyesen, ha minden javítás ellen az elhalt nagyságok tekintélyeinek fogadják öltik magukra és így utasítják vissza a helyes ajánlatokat is.

A műcsarnok javára rendezett „Elő képek“ fellépését már semmi ellenmondás nem fogadta. „Saba királylány“, „Rembrandt műterem“, „Cornaro Katalin“ egyaránt sürü tapsokat aratott. A vígjátékok „Le serment d'Horace“ és a „Fehér Othello“ pedig egészen bátran megjelenhettek a színpadon; a siker el nem maradt. A közönség csak a derék szereplőket sajnálta, hogy miért vették maguknak azt a fáradságot, hogy a szöveget is betanulják, mikor a nézők csakis elegáns toilette-jöket, finom hajkötéket, ragyogó arcukat és pici szájuk mozgását láthatá, a beszédet elnyelték az irigy falak, a gonosz akusztika. Negyedórákig néztük a nagy tükröt, a csinosan rendezett butorokat s csak olykor-olykor ütődött fillükbe egy „Eh bien“, „vraiment“, „pas possible“, „asszonyom“, „önzarnok“ sat. Ha többit is akartunk volna megérteni, mindnyájunknak ott kellett volna gubasztanunk a sugályokban, mely elég tágas volt ugyan, hanem édes mindnyájunk befogadásánál mégis elszégyenelte volna magát tehetlenségében. Különben a mit résztettünk a vámon, megnyertük a réven; ha nem is hallhatuk: gr. Zichy Jenőné, Blumer Vera, Kiss Kornelia és Axtérné ékes beszédét, gr. Zichy Lajos finom megjegyzéseit, Fenyvesi Ferenc és Kedves István kedélyes dialogjait, kárpótoltatunk a látás által bőségesen. Nyissátok fel szemeketek, hogy lássátok! — És mindenki felnyitotta szemét s majdnem megvakult a szépségektől, a ragyogó látványoktól, melyek szeme előtt feltartultak. Ha pedig vak nyitja vála föl szemét, lehetetlen, hogy azonnal meg ne kapta volna szeme világot a bájós Rapp Irma (Saba királylány) Forinyák Gyuláné

iránt tanusított tisztelet nekik a köz. 361. ben örömet, egy egész életökön át ugyanaz 361. szeretettel, szerenését fog teremni számukra. — Ami az egész ünnepélyt kiváló érdekűvé tette, az, hogy a darab szerzője 5. osztálybeli tanuló, s hogy színpad, enek, dalárda, minden, de minden, a realintézeti tanuló productuma volt.

— A realtanodai tanfolyam, mint halljuk, 6 év helyett ezentúl 8-ból fog állani. A kormány, állítogat, már a jövő októberben megszándékszik nyitvatni a 7-ik osztályt.

— A florenci négyes-társaság 22-ére hirdetet hangversenyt a casino-egylet nagy termében csakugyan megtartá. Közönség nem nagy számmal gyűlt össze, pedig a szemenszedett műsorozat, a művészek kiérdemelt hírneve, azok mesteri, elegáns játéka méltán nagyobb érdeklődésre tarthatott igényt. Alkalmasint igazat mondtunk minap, hogy közönségünk olyanért nem örömet áldoz, mit már látott vagy hallott, mint hallotta egy izben itt e művészeket is. Különben a jelen voltak igazi élvezettel figyeltek, s gyönyörködtek a négy hangszerekből kialsat csodás szöhangban. A tetszést és elragadtatást zaj s tapsok jeleztek. Méltóan sorakozott a művészekhez Willrotter Aurelia urnő is, ki a zongorarész művészi szabatosággal játszotta.

— A jógazs-szegély-zó-egylet javára 29. némajáték- és énekek egybekötött színi előadás lesz. Eléadatik: 1. „A hizi kereszt.“ Vigjáték 1. felv. Részt vesznek a hölgyek közül Szentléleky Ida és Koseh Gizella kisasszonyok. 2. „Az első beteg.“ Vigj. 1. felv. Résztvesznek a hölgyek közül Koseh Irén és Inglikhoffner Julia kisasszonyok. Ezek után „A szerelem fokozatai“, képlet görög tűzfény mellett. Az előadásra a n. é. közönség részvétellessé pártolását kéri a s.-e. színi bizottság. — Eléadás után zártkörű táncestély a casino tarmében.

— A „Pennybank“ nagy választmánya 15. tartott ülésében elhatározta, hogy — a szükséges részvénytöke már belevén fizetve — az intézet a takarékbetétli üzletet is megkezdi. A betetők biztosítására a részvény töké 20%-a lesz a föntartva. 3 hónapi felmondásra beadott betétek 6⁰/₁₀₀, félévi felmondásuk 6¹/₁₀₀ és egész éviek 7⁰/₁₀₀ kal fognak kamatozni. Az intézet állásáról szóló kimutatás legközelebb közzé fog tétetni.

— A „pesti biztosító-intézet“ Schönhofner Károly urat — meggyöngült egészségé állapotja miatt — kassai főügynöksége vezetésétől, saját kérelmére fölmentve, azzal Pintér Gyula urat bízta meg. — Schönhofner Károly ur mindazáltal továbbra is megmarad az ügynökségnél.

— Nem első eset, hogy édes apák gyermekeik rovására nejeiket gazdagítják. Az is elé fog még számtalanszor fordulni, hogy e miatt a gyermekek atyjoknál szemrehányásokat teendnek. Megesett e két történet J. A. F. városi házbitokoson is. . . Kést ragadt s azzal 3 sebet ejtett önmagán. A sebek nem életveszélyesek. A tény azonban mindenesetre szomorú.

— Eperjes város képviselőtestülete 17. bizalmat szavazott a kormánynak.

(Cornaro Katalin) Feketé né, Schnierer né, gr. Pejacserich Adél, Majláth Sarolta, Than, Pulszky kisasszonyok, Againé sat. szemléleténél. Fény, pompa, ragyogás, csillogás annyi volt, hogy nem percekre, hanem napokra lett volna szükség, hogy ne csak a közvetlen hatásról irhasunk, de részletezhessük az egyes szépségek fényoldalait is. Melyik mértő voltna képes szemügyre venni öt-tíz másodperc alatt az egész „Saba királylány“ tableaux-t, mikor csak a királyné két legyező hölgyének gyönyörű nyaka, karja, hófehér válla percekét veti igénybe. Hát még az ékszerék, a hófehér, bíbor, sárga és kék selyem öltönyök pompája? — Aki sokat lát egyszerre, hasonló ához, a ki semmit sem lát. Tapsoltunk, éljenzettünk, gyönyörködtünk s ha hamarjában — halál büntetés terhe mellett — megkérdezték volna Cornaro Katalinnak, Titian leányának, a zsidó arának vagy Saba királynénak milyen órra vagy szemre van, szégyenkezve kellett volna bevallanunk tudatlanságunkat. Az azonban már jobban megláttuk, hogy hazafias közönségünk ily jöteknycélok iránt sem léggé áldozatkész, mert a zártszékék üresen tátongtak oldaluk mellett és mögött, könyveket sirtva a műcsarnok javára.

A színházakban is van mindig egy-egy újdonság. A nemzeti színházban Abonyi „Panna asszony leányá“-t adták legközelebb. A jeles novellista, ki a „Betjár kendője“-vel nem minden-napi sikert aratott, a „Panna asszony leányá“-val ép oly visszaesést mutat. Sem mese, sem alakok, sem scénák, melyek a közönséget kiválóan érdekelhetnek. Az öreg Berkeszi vad házasságban él Panna asszony nyugalos van tőle egy Cziczelke nevű leánya, ki Berkeszi Zoltánba, az öreg volt korbely, de most megjavult unokabácséba szerelmes; e leány ellen egyik néne intrikál, hamis híreket költ reá s végre elmarja a háztól, hanem végül Cziczelke mégis boldog lesz Zoltánnal, Panna

— A dobsinai dalárda, illetőleg Gesangsverein ellen panasz van. Nem akar magyar dalaikat tanulni. — Minek is?!

— A turóc-sz.-mártoni matica működése felfüggesztett és vagyona zár alá vétetett, nemkülönben a szabályos vizsgálat elrendeltetett. — Orsz. rajzkiállítás lesz Budapesten aug. 3—10-éig.

— A bukovinai magyarok számára az első magyar takarékpénztár 400 frtot ajándékozott.

— Az iskolai takarékpénztárak ügyében Budapesten üdvös mozgalom indult meg. E tárgyra közelébb mi is visszatérünk.

— Lukácsy Sándor országos híru pomolog. Tornára utaztában, ma este városunkba érkeztek. Tisztelői — fogadására készülnek.

Nyílt levél Tek. Timkó József urhoz, mint az „Abauj-kassai Közlöny” szerkesztőjéhez.

Tek. Szerkesztő Úr!

Fogadja szives köszönetemet, hogy ön, mint nem doktor, a doktor urakra való pikáns megjegyzésben alkalmat szolgáltatott nekem, miképp egy-két vonással rámutathassak a különbségre, melyet csupán törvényes körülményeknél fogva, Mártonfy Márton, mint a Tek. Szerkesztő ur lapjában csendesen pihenő „Haladás” című politikai lap volt szerkesztője, és magam, mint a „K. és V.” szintén politikai lap „társzerkesztője és mindenesé” (!) között érzek, látok, tudok.

„A bolondnak nem felelünk az ő bolondsága szerént.” Ennek egyéni sajátosságai iránt érzett elismerésem szöveget csak a „Többen” cég alatt talán személyeskedési társaságá alakult uraknak az együgyűségig naiv felszólalása — annál inkább, mert hisz önhöz van intézve, — higgye el, a szánalom mosolyán kívül más actusra nem birhatott volna.

Önök azonban, mint nyílt provocansoknak van szerencsém kijelenteni, hogy nem az a különbség, mintha „Mártonfynak nem volt volna szabad a békés kormányparti szülők meggyőződését bizgatni, mert ő községi tanító; de (nekem) kötelességem az ellenzéki szülőket kapacitálni, mert én állami tanár vagyok.” Látja, itt ön olyasmit szeretne nyakamba varrni, — dacára, hogy ön nem szabó, — a mit én nyakamba varratni nem engedhetek. Ha Mártonfynak a bizgatás s mennyiben és szabad benne van az (bizgatás is, ez volt, ön által is elismert célja, jó; ám legyen, mint ön akarja. De részemről önérzetem tisztaságában ünnepelesen nyilvánítom, hogy céloom nem a capacitatio. Az én célom irodalmi téren, gondolkodásom, nézeteim, meggyőződésem bátor fejtegetése, hogy eszmecsérét indítsak, s hogy másoknak — amennyiben felfogásom tárgyilagossá abban igazság nyilvánul — netalán tévedéseik belátására s okulásra, de viszont magam okulására is közreműködjem. Szerentem nagy a különbség a törekvés és a capacitatio között. . . .

asszony pedig — kit előbb már elűzött Berkeszi — végre is megnyugszik, csakha leánya boldog. Blaháné, Tamási, Nagy Imre, Paulainé és Ujházi, meg Fekeli jelesű játszottak és mindent elkövettek, hogy a darabot a repertoírban fenntartsák. Eddig sikerült is fenntartaniok az új népszínművet: már kétszer adták elő. A vidéken azonban, hol Blaháné kedves alakja nem igen található, aligha marad ennyi ideig is műsorban a vékony meséjü, hibás szerkezetü, rozsz percben kezdett és rozsz percben végzett mondva csinált népszínmű. Ez a darab bár versenyháza volt, még sem volt versenytársa a „Falu roszzá”-nak, melynek második felvonása többet ér ennél az egész darabnál. A nemzeti színpadon különben nemsokára a másik versenytársa a „Cserebogár” is színre kerül. Ennek a címe fölött ugyan okoskodhatik, aki nem olvasta a darabot. Ez a cserebogár nem olyan cserebogár, ki neki megy a falnak, nagyot koppan s aztán elhallgat; hanem egy kis árva leány, kinek se apját, se anyját nem ismert senki, egy nagy őrü háznál nölkedett mint szobalány, s itt aztán elnevezték — a jó ég meg a szerzője: Margitai tudja miért — „Cserebogár”-nak. Ép így vagy talán még jobban elnevezhették „Tücsök”-nek, „Árvalányhaj”-nak, „Pacsirta”-nak, „Katáng Kór”-nak, „Babvirág”-nak vagy éppen „Okórszem”-nek. Nem hiszszük, hogy a „Cserebogár” is sokat árthasson a „Falu roszzá”-nak, mely még legközelebb is oly telt ház előtt adatott, hogy vagy húsz-harminc kíváncsi ember erőnek erejével a kulisszák közé akart befurakodni, eljárásukat azzal indokolván, hogy a tekintetes és neimzetes színházi directio csak nem kívánhatja, hogy be ne menjenek, mikor ők Székesfehérvárról, Vácraól meg Gyöngyösről jöttek, csakhogy ezt a komédiát láthassák. Hauck Minnie minden szépségével, jó hangjával nem fözi le a „Falu roszzát”; hogy főzhetné tehát le egy „Cserebogár”.

Engem, mint politikai lap társszerkesztőjét, Mártonfytól, mint lapszerkesztőtől, az különböztet meg, hogy én jogos téren állok, mert nekem a fölöttem rendelkező hatóságok beleegyezését, jóváhagyását kikérem nem kellett; ellenben Mártonfy jogtalan téren működött, mert népoktatási törvényt 141. §-a értelmében az iskolai felsőségi előleges engedelmét kikérni elmulasztotta. Röla, mint tanítóról, a törvény intézkedik e részben, rólam, mint tanárról, nem.

Neki hivatalbeli kötelessége a szülők bizalmával, általában véve, contradictióba nem jönni, mert nemcsak oktadni, de nevelni is rendeltetése. Nekem a szülőkkel semmi érintkezéssem. En föladatomban a szülők bizalma nélkül is megfelelhetek. A tanodában nekem nem gyermekekkel, ifjakkal van dolgom, kik már maguk is önállólag gondolkodni, s kik, ha kell, itélni is tudnak eljárásom fölött.

Mártonfyt a politikai lapszerkesztés az ő közvetlen hivatásával helyezte ellenmondásba. Engem azon tanok élő anyagához, a társadalmi élet viszonyaihoz vezet vissza, melyek elméletével foglalkozni — és itt már elfogadom az ön kifejezését —: „mindenesetre kötelességem”.

Szeretnék azon ember szemé közé nézni, aki szemembe állítani merné, hogy én föltétlenül helyeslem az elvet, hogy „községi tanár állásával nem fér össze a politikai lapszerkesztés.”

Ami pedig a volt „H.” és a mostani „K. és V.” közti különbséget illeti: — erről fölvilágosítást adhatnak Kassán minden házban, hol a „K. és V.” ismeretes, és ismeretesek a volt „H.” viselt dolgai is. Egyébiránt ön is tudhatott volna még más különbséget is, mint csak azt, hogy emez ellenzéki volt, amaz pedig kormányparti lap. Nem akart tudni mást. Azért állítja, hogy csak ez egyet tudja. Engedje meg kimondanom, hogy saját feleivel szemben e pontra nézve nem akart nyílt, nem tudott férfias lenni.

Kassán, 1875. april 22.
Dr. Klekner Alajos.

Ezek után még a másik doktor-nak is van egy kis mondókája.

Az „A.-K. Közlöny” 16. számában foglalt, „Többen”-aláírású felszólalása vonatkozólag *) alatt a köv. sorok olvashatók:

„... Mi annyit tudunk, hogy a „Haladás” ellenzéki volt, a „Kassa és Vidéke” pedig kormányparti; Mártonfy nem volt szabad a békés kormányparti szülők meggyőződését bizgatni, mert ő községi tanító; de Rössler és Klekner kollegáinknak kötelességük az ellenzéki szülőket kapacitálni, mert ők állami tanárok. Szerk.”

Ha a „Közlöny” érdemes szerkesztője csak ennyit tudott megjegyezni, az ugyan édes-kövés. Ily körülmények között nem tehetek mást, mint magam mondom el, amit különösen a „K.” is tudhatott s elmondhatott volna.

Elmondhatta volna, hogy mikor a „K. és V.” megjelent, a „Haladás” többé nem jelent meg, minélfogva rám nézve a „H.” — melynek egyéb-

Egyik helytt nyereség, másik helytt vesztéség. Richter János a jeles karnagy s operaigazgató ma adta bucsuhangversenyét a redoutében. Nagy közönség volt jelen és tömördek tppsal halmozta el Richtert, ki már jövő hóban a bécsi opera karigazgatója lesz. Ma este bankettet is rendeztek tiszteletére. Richter Budapesten való működésének ha egyéb haszna nem volt is, annyi volt és ennek jövőre is befolyása lesz, hogy rendben tartotta az operát, fölkelte az utolsó kóristában is az ambiciót s kényesebb tette izlés dolgában a közönséget, mely most nem fog minden schlendiránnal megelegedni. Richternek csak az a nagy hibája volt, hogy germanizált, hogy Wagner volt bálványja és csupán Halevy „Zsidó nőjé”-t dirigálta kedvelv; a többi zeneszerzőket: Verdít, Bellinit, Mayerbeert, Gounodt, Donizettit, még Rossinit is nem sokra becsülte.

A tavasz még mindig bolondját járja: hűvös, hideg, meleg. Egyik órában nagy tömegek sétálnak a körszón, s feleslegesnek találják még a keztyűt is a nagy hőségben; a másik órában az athletikát és a tiszteletbeli athletikát kivéve — kiknek kabátjuk a zálogház termében pihen — mindenki téli fölöltést kapja magára, hogy ne dideregjen. A kirakatok előtt hosszú sorban bámúlják „Mátyás király bevonulását Budára”. Weber szép olajfestményét, melynek sikerült alakjai és az alája pingált „2500 frt” egyaránt magukra vonják a figyelmet. A kávéházban s a malom alatt foly a politika. Sokan szidják a körjegyző kinevezéseket mások magasztalják Tisztát és Péchyit magyarságukért, bátorságukért. Pro és contra! Csakhogy a pro oly hatalmas a kormány mellett, hogy sem Simonyi, sem Helli, sem a nagy hangú Csanádi koncertjei nem zavarják meg az egyetértést.

Rododendron.

ként is alig láttam egy-két számát — halott volt, mint ilyenell pedig foglalkozni: nem tartotta volna férfiasnak, ha mindjárt — haza járt is. Következik, hogy a „H.” multja cseppet sem érdekelt, annál kevésbé az a kérdés, vajlon ki szerkesztette, ki nem? (amiért egyenmely kézirat most is nyugtalanodik íróasztalomban.)

Elmondhatta volna, hogy lapszerkesztő lenni nem anyyi, mint meggyőződés az a befolyások szel-rőzsája alá helyezni s aszerént változtatni; — hogy legyen a lapnak bárki a „társzerkesztője és mindenesé”, — ami ebből a datok hián következik, az lehet combinatio, alkalmilag gyarló fogás, de komoly ember szájába való — nem. A szerkesztő vagy járjon a maga lábán, vagy — vessé el a tollat!

Ha engem nem érdekelt a „H.”, nem annak szerkesztője, nem érdekeltet az én „társzerkesztő” (?) netaláni véleménye sem. S végre, ha érdekelt volna? Nos? — Akkor is úgy áll a dolog, amint áll: hogy t. i. mig az én előljáróm meghagy a lap élén, és 2-or ha igen, mig nekem tetszik exponálni magamat holmi idétlenkedéseknek, — addig maradok! Ezen már nem segítenek Kassán sem „többe n”, sem „néhány”-an!

Ha pedig megyek, mi lesz a vége? Az, hogy lesz más, talán más lap is. Így aztán nem tudom, mit nyertek „Többen”?

Ezt a „K.” mind elmondhatta volna!

A „Néhány”-nak is megúghatta volna, hogy a „K. és V.”-nek van tudomása bizonyos „Homérosz”-féle közmondásról, amelyet azonban nem szokott elérántani — akárké kedvéért.

Az „A.-K. K.” jóakaratu szerkesztője ezt mind elmondhatta — volna. De mert nem tett így, tett a „Kassa és Vidéke”.

Szerkesztője.

T a n ü g y.

Kassa, april 9.

Abaujmegye iskolatanácsának f. hó 6. és folytatólag 7. tartott tanácskozásánál előfordult tárgyak s azok fölötti határozatokról szóló tudósításomat*). midőn beesés lapja t. olvasóival közölni szándékoztam (Kérnök, jövőre is. Szerk.), szükségesnek látom először is megnevezni azon urakat, kik azokban résztvettek; nevezetesen az apr. 6. tartott ülésben jelen voltak:

Az előnk ns. Imre Lőrinc kir. tanácsos és főtanfolyel. Erdődi János, Gaskó Gyula és Hitter Gyula, az előbbi 1. jegyző, az utóbbiak 2. jegyzők, Szent-Imrey Lajos, Szent-Imrey László, Jakabfalvy Ferenc, Danielovics Mihály, Alth József, dr. Csorba Gyula, dr. Spacz Dávid, Novelly Sándor, Horváth Lajos, Kourdy Mihály, Kottasevics János, Dörner Ferenc, Báthor István, Béki Samu, Geley Antal, Machay Endre és Rottenberg Mor urak.

A 7. tartott ülésben pedig:

Az előnk ur ónsa, a három jegyző, Alth József, Danielovics Mihály, Darvas Ferenc, Dörner Ferenc, Répásky József, Molitorisz Daniel, dr. Spacz Dávid, Mész Guszta, Jakabfalvy Ferenc, Galos Tamás, Kottasevics János, Geley Antal, Machay Endre és Szent-Imrey Lajos urak.

Az 1. napi gyűlésben következő tárgyak kerültek tanácskozás alá, és pedig: a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak f. évi márc. 27. 6175. sz. a. kelt s a m. ülésekről szóló jegyzőkönyvekben érintett határozatokra vonatkozó leirata; továbbá Mártonfy Marton 2. próbaévének megadásáról szóló közs. iskolaszéki jegyzőkönyv kivonata és végre az elemi szakbizottság jelentése a megyei iskolatanácsához.

Az ülés kezdetét a megyei hatóság által ujonnan választott tagok feleletkésével vette.

Tudósítói tisztemnek megfelelően, legelsőben is röviden a fenebb érintett miniszteri rendeletet ismertetem.

Annak első három pontja a jegyzőkönyvek hitelesítésének némi alaki módzatait nyújtja.

A 4. pont pedig, hivatkozva a miniszteriumnak még m. év nov. 18. 31326. sz. a. kelt intézvényére, oda utasítja a tanfelügyelő urat, tegye meg a kellő lépéseket, miszerént a megyei iskolatanácsba azon tagok helyett, kik már valamely községi iskolaszéki tagjai, ha mindjárt lelkészek is azok, illető hatóságai által helyettök más tagok küldésenek be.

Efölött meglehetősen vita támadt.

Béki Samu, ki szintén egyik tagja azon tanácsosoknak, kiket e rendelet érint, erősen védve álláspontját kijelenti, hogy ő az iskolaszéki tagságról fog lemondani, — megakarván ugyanis gőzödni, hogy minő eljárást fog a miniszterium a helyette így hiányzó iskolaszéki tagság betöltése körül, követni.

Az eredmény, illetőleg a határozat e pontra nézve az lón, hogy a tanfelügyelő úr, miután jelen rendelet végrehajtására utasított, azt végre fogja hajtani.

Az 5. pont, az iskolaszéki tagok az egy évi próba évre vonatkozó intézkedését helyesli, mert azt a törvény nem ellenzi, ezáltal t. i. a közokta-

*) Eddig tér szüke miatt nem közölhetük. Szerk.

tás érdekeinek megóvása céloztatik, mivel a tanítók végleges alkalmazásánál épen az 1868. XXXVIII. 138. §. által biztosított elmozdíthatatlanság tekintetéből, különös óvatosság alkalmazása szükséges, nehogy különben a közköztartás érdekei — melyek mindenkor a tanítók személyes érdekei fölé helyezendők, — veszélyeztessenek.

Ezzel kapcsolatosan elvitatott a községi iskolázás jegyzőkönyvi kivonata a Mártonffy-fele ügyben, melynek lényege az, hogy az iskolázás — a 2-ik próbaévtől Mártonffy Martonnak — előtanulmányai és a mult évben általa felmutatott eredményénél, mint azon ígértenél fogva adta meg, hogy rövid időn leteendő a vizsgálatot, melynek most a napokban veti magát alá, (Tudunkra, kitűnő sikerrel, már le is tette. Szerk.) továbbá, hogy maga a kormány is időt szokott engedni a vizsgálatok letevésére.

Ezen ügyben hosszas tanácskozás után határozottak, hogy a megyei iskolatanács a népiszkolai törvények és miniszteri utasítások által szabályozott elvi álláspontnak óhajtván ezen és hasonló ügyekben jövőre névre érvényt szerezni, a kérdés személyes oldalát mellőzve, felhívandó Kassa város közs. iskolázását, hogy jövőre névre minden olyan ügyben, mely a tanítók választását illeti, szigorúan az 1868. XXXVIII. 134. 135. 136. §-ának, valamint a megyei tanács utasítás 11. §-ának 4. pontja; nemkülönb az isk. székli utasítás 29. §-ának s ezen szakasz 4. bekezdésének, szintugy az utóbb nevezett utasítás 34. §-ának s végre az e tárgyra vonatkozó s az isk. székkel kötendő minisztr. intézvénynek rendelkezéseit ragaszkodják.

A szakbizottság jelentése felolvastatván, egyes pontjai másnap tárgyalattak.

A II. napi tanácskozás a jelentés fölötti vitaközlésből állott. A jelentésben a megyei tanácshoz felterjesztett indítványok között leginkább kitűnik annak a 3. pont alatt foglalt része, mely kéri a megyei tanácsot, hogy az iskolalátogatás, nemkülönb a tankötelesek összeírása és ennek ellenőrzése céljából a népiszkolai törvények 117. §-ához képest minden községben, tekintet nélkül arra, hogy valjon vannak-e felekezeti iskolázások, vagy nincsenek? ezek mellett és felőlük községi iskolázásokat szervezzen, melyek a megyei tanácsnak alárendelt községi lévén, a szükséges adatokat és táblázatokat állítsák össze, mivel a felekezetekkel az iskolatanács nem rendelkezhetvén, a népiszkolai törvények végrehajtásánál nem képes elmozdíthatani.

Hosszas tárgyalás után az e pont alatt foglalt indítvány, mint mely a felekezeteknek a törvény

által nyújtott jogaiba ütközik, elvetetett, s a minisztr. utasítások nyomán jövőben is, a községi előjárások utján fognak megszerezetni a kívánt adatok. X.

Színi szemle.

Közönségünknek e héten nyílt legtöbb alkalma, társulatunk néhány kiválóbb tagja iránti kegyeletét, a művészet iránti érdeklődését bebizonyítani. Sajnos, hogy mindkettő iránti reményeket keserű csalatkozás követte. Különösen Pártényinél, egyik leghevítotabb s a közönség által is minden ízben kitüntetett színművésznőnk iránt adunk legmelegebb részvételünk kifejezést, mint kinek jutalomjátéka csaknem teljesen üresház előtt ment végbe; jelesen a páholyközönséget mindössze két páholy képviselte. Ily menthetlen közönséggel szemben valóban csak az öntudat jutalma marad a derék művésznő számára. Különböző részvétellel adóznak a fíradhatlan Abonyi párnak is. Ámbar ennek jutalomjátéka mégis valamely jobb eredmény volt, és Némethnek ki iránt a közönség szintén nagyobb áldozatkészséggel lehetett volna. Legtöbb anyagi sikert aratott Balláné, mi részben onnan magyarázható, hogy tudunkkal e héten volt első és egyetlen jutalomjátéka.

A jutalomjátékokul választott darabok közül is legjobban adattak s legtöbb élvezetet nyújtottak a Balláné javára adott két kis vígjáték: „A rablógylkosok” és „U nem féltékeny.” Az elsőben Siposné, Timár, Lukács és Rott Mari, a másodikban pedig Abonyiné, Abonyi és Tihanyi ragadták el a közönséget. Balláné különböző nemzetek táncbaiba mutatva be magát, mindegyiket egyenlő művészettel lejtsa s a közönség kívánataira ismételve. A fogadtatással, melyben részesült, meg lehet elégedve. Elérkezéssel ki is fejezte, hogy nagyobb elismerést már nem is várhatott. A táncmutatókban részt vettek még: Rott Mari, Pártényi, Timár Géza és Kalocsányi Mariska, mindnyájan elismerésre méltólag.

Gondos előadás volt az Abonyipár javára adott: „Panna asszony leánya”, legújabb, a nemzeti színpadon is csak pár nappal előbb adott egyik figyelemreméltó népszínműnk, mely ellen csak az a kifogásunk, hogy a II-ik felvonás nagyon el van nyujtva, amin, mint halljuk, segítve lesz. A főbb szereplők mind kifogástalanul játszottak.

Először adatott színpadunkon: „Kerekes András és szeretője Piros Panna” is, a „Falu rossz” rövid idő alatt oly híressé vált szerzőjétől, amely azonban távolról sem mérkőzhetik ez utóbbival. Pártényinél nem ily darabot kelle választania. Az előadás különben szintén elég összevágu volt. Ugyanezt mondhatjuk „A szép juhász”-ra is.

Még egy udjonságról kell megemlékeznünk. „A dolgoz naplopók”, pályakoszoruzott lengyel vígjátékról, mely először is színpadunkon hozott színe s melyet méltán nyeresűségnek mondhatunk hazai színirodalmunkra nézve. Korszelle-münk ferde iránya, társadalmi életünk visszafogai, egy-egy erősen kidomborított alakon tüntetvél élénk s nem annyira ostoroztatnak, mint szelid humorral neveltségessé tetétek. Az a fontoskodó, de improduktív lótas-futás, az a nyegleség s időrablás, a politikázási s újságolvasási mania, a „port a szemébe” szemfényvesztés s oleso népszerűség-háhszás, az álszentkedés stb., s e mellett kötelességeink elhanyagolása, a komoly munkától való irtózás, a magasabb érdekek iránti sivarkeblőség s közöny — korunk ez elvitázhatlan jellemvonásai plastikailag megjelenitre vonulnak el szemünk előtt. Fordított bizonyára szellemroksága a szerzővel bírhatta e választásra. Az előadás már csak azért is teljes elismerésünket vívta ki, mert ily darabnak, melynek csaknem valamennyi szerepe első szerep, összevágu eljátszása még az elsőrangú színpadokon sem tartozik a könnyű feladatok közé

Közgazdaság.

— Az első magyar-gácsországi vasut magyarországi részének engedélyesi kérvényt nyújtottak be a közm. és közlekedési miniszteriumhoz, hogy pangó forgalmuk emelése végett az eperjes-tarnovi vasut gácsországi részének még ez év folyamában leendő megnyitása iránt az osztr. cs. kormánytól közbenjárjan.

— Ujvidéken iparkiallítás lesz, mely az egész magyar birodalmat német fölívásokkal árasztja el. A szegedi ipartársulat a hozzá intézett ily német fölívásra azt válaszolta, hogy nem járulhat az oly törekvéshez gyámlotásához, melyek még egyrészt létjogosultságukat a magyarhoni ipar érdekében találják, addig másrészt a magyar államéletet kicsinyléssel, hazafias érületüknek legkímélhetőbb megsértésével vannak kapcsolatban. — Helyesen!

Tulajdonos és felelős szerkesztő: dr. Rösler István.

H I R D E T É S E K.

3887. p. **Hirdetmény.**
A Kassai kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy a kereke-delmi egyéni cégek jegyzékébe bejegyzett **Paláthy Endre** Kassai rövidírári és rőfokereskedőnek aláírasi címe, nevezett cégbírlalónak kérelme folytán, mai napon kitörölt-tett.
Kir. törvényszék Kassán, 1875. évi ápril 16.
Teleky Péter, kir. törvényszéki elnök.
Maxinták Gyula, h. jegyző.

43 1 **Gyöngeségi**
Épen most jelent meg magyar fordítású a hírneves, igen tanulságos könyvnek: 44 1—20
Az önmegóvás, tanácsadó minden korbeli férfiaknak. **Laurentlustól.** — Számtalanszor bebizonyult segély és orvoslás (26 éves tapasztalás folytán) a

Gyöngeségi
állapotoknak a finemző tagokban, ideges bajokban sat. mint a rongáló önfertőzés és faji kicsapongások következményének. — Minden könyvtárban, jelesül Kókai Lajosnál, Károly-utában. Ár 2 frt 30 kr.
A közönség óvatik bizonyos utánasoktól és majmolásoktól e könyvre nézve, melyek a közönség elámtása tekintetéből még hirdetményem szózerenti leírásig is terjednek. Azért figyeljen mindenki arra, hogy könyvem eredeti 35. kiadását **Laurentlustól** haphassa, mely egy 8-adrét 208 lapos kötetet képez.
60 botanici ábrával, acélab metsze és a szerző név-bélyegével van pecsételve.
Laurentlus tanár.

4179. szám. 42 1—3
polg. 1875. **Csődhirdetmény.**
A Kassai kir. törvényszék mint csődbírószék részéről közhírré tétetik, miszerint Novotny Ferdinánd kassai lakos, az „Europa”-hoz címzett szálloda tulajdonosa ellen a csődület az 1840. XXII. t. c. 5. §-a értelmében elrendeltetvén, a hitelezők összejöveteleire folyó 1875. évi **Julius hó 5., 6., 7.** napjai tüzetek ki határ-időül, perügyelőül Kiszely József, ideiglenes tömegogondnokul pedig Bezzilla Samu ügyvéd neveztetvén ki.
Felhivatnak tehát mindazok, kik a fentírtent csődtömeg ellen bármilyen jogveltséggel bírnak, miszerint követeléseiket a szükséges okmányokkal támogatva a fent kiírt határidőre ezen kir. törvényszéknek nyujtsák be, mert később beadott kérelmeiknek többé hely adatni nem fogna.
Kelt Kassán, a kir. törvényszéknek mint csődbírószéknek 1875. évi ápril hó 19. napján tartott üléséből.
Teleky Péter, kir. törvényszéki elnök.
Maxinták Gyula, h. jegyző.

2686. 41 1—3
tk. 1875. **Arverési hirdetmény.**
A Kassai kir. törvényszék mint közkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a csődbírószék által határozott folytán a Kassai 3218. sz. tjkben a Kassai keményítő-gyár - részvénytársaság csődtömegére névre jegyzett 68,622 frta becsült bírtok árverése elrendeltetvén, annak Kassaán, a kir. törvényszék tkvi irodájában leendő foganatosítására határidőül f. 1875. évi május hó 24. napjának d. e. 9 órája tüzetik ki.
Az árverési feltételek következőleg állapítatnak meg.
1. Árverés alá bocsátatik a vagyonbuktott kassai keményítő-gyári

részvénytársaság tulajdonához tartozott és a Kassai 3218. sz. tjkben 625. h. r. sz. a beosztott keményítő-gyári épület, az abban elhelyezett, gőzerőre készített, összes gépezettel, felszereléssel és minden elválaszthatlan tartozékaival együtt; továbbá a hozzá tartozó udvar, kert és lakház.
2. A fentebbi pontban körülírt ingatlanok, becsárbon alól is, a legtöbbet ígérőnek fognak eladatni. Az árverés eredménye azonban csakis a csődválasztmány jóváhagyása után emelkedend jogerőre, mely világosan fentartatik. A csődválasztmány az iránti határozata a legtöbbet ígérőnek az árverés napjától számított három nap alatt hozandó tudomására. Azon esetében, ha a választmány ezen határidő alatt nem nyilatkozik, az árverés jóváhagyottnak tekintendő.
3. Az árverési szándékokot tartoznak az árverés megkezdése előtt a bánatpénz gyanánt 3490 frtot letenni, mely a legtöbbet ígérő vonéknak a vételár első részletébe betudatni, a többi árverelőnek pedig az árverés bekezdése után visszaadtni fog.
4. A legtöbbet ígérő vevő köteles a vételárt négy egyenlő részben, és pedig az első negyedrézt, melyben a bánatpénz összege beszámítatni fog, az árverés napjától számított egy hónap alatt; a második negyedrézt hat hónap, a harmadik negyedrézt 12 hónap és az utolsó negyedrézt 18 hónap múlva, mindig az árverés napjától számítva, és a hátralékos vételári összeg 6% kamattal együtt a tömegogondnok kezébe felezetni.
5. A megvett ingatlanok a vevő kezébe birtokába és haszonélvezésébe leendő átadása, a vételár első negyedrázának felezése után fog eszközöltetni, mely naptól minden, a megvett ingatlan után kivettelt ország- fejedelmi és egyéb adó, ugy-színtén a tűzjár elleni biztosítás díja a vevő által lesz fizetendő, viszont öt illeti minden, a kérdéses ingatlanból folyó haszon is.
6. Az eladott és illetőleg megvett fekvőség csak a vételár teljes

lefeztése után lesz telekkönyvileg a vevő nevére átírtat.
7. Minden, a kérdéses ingatlan-ságnak a vevő nevére leendő átír-tásából fölmerülőnd költsége, bélyeg-kiadás, ugy-színtén az átíratasi kinc-szár szaszalek egyedül a vevő által lesz kifizetendő.
8. Azon este, ha a vevő a fentebbi pontokban foglalt feltételek- és kikötéseinek eleget nem tette, név-zerést a vételárt a kikötött lejárati napokban pontosan le nem fizetné, jogában álland a csőd képviselőjének a vevőt akár kötelességei teljesítésére per utján szoritani, akár pedig ká-rára és veszélyére a fent körülírt in-gatlanokat és tartozékat a p. prdtté 469. §-nak rendelkezéséhez képest újabb árverésen, az elért vételáron alól is eladatni, mely esetben, ha a vevő által kötelezettnél csekélyebb vételár értenék el, a vevő nemcsak a bánatpénzt veszi el a csődtömeg javára, hanem a különbözetet kamat-tal és költségekkel együtt köteles leendő sajátjából pótolni. A vevő által addig lefizetett vételár-részeket a netaláni kár biztosításával szolgáljak.

9. Minden, a jelen jogügylethől fölmerülőnd peres kérdést eldönté-sére nézve alaveti magát a vevő a csődtömeg képviselőisége által szabad-on választandó bíróság illetőségé-nek és a sommás eljárásnak.
Kelt Kassán, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1875. évi ápril 16. tartott üléséből.
Teleky Péter, kir. törvényszéki elnök.
Maxinták Gyula, h. jegyző.

4055. **Hirdetmény.**
A Kassai kir. törvényszék által **Weissburg Ignác** kassai kereskedő ellen 1873. évi július 5. 6497. sz. a megnyitott csőd barátságos uton létrejött egységei következtében ezen-vel bíróilag megszüntetetik a befel-jeztetnek nyilvánításuk.
Kelt Kassán, a kir. törvényszék-nél 1875. ápril 17.
Teleky Péter, kir. törvényszéki elnök.
Hudák Bertalan, h. jegyző.

Köszönet és hirdetés.

Flachbart Sámuel ural történt barátságos egyezés folytán saját cégem alatt vezetett kereskedést neki ismét vissza adtván, el nem mulasztatom tisztelt veivomnak a nekem oly nagy mérvben tanusított becses bizalomért legmelegebb köszönetemet nyilvánítani.
Egyszermind van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget arról is értesíteni, hogy f. é. június hó 1-én a főútcán levő Tordásy-féle házban — Flachbart S. ur kereskedésének megszűnésáig — kereskedésemet ugyan-ezen üzleti szakmában, mint eddig megnyitandom. Elég-séges tőke és gazdag helyi ismeretekkel fölruházva azon kellemes helyzetben leendő, minden igényeknek a leg-pontosabban és legutányosabban megfelelelhetni.
Hódoló tisztelettel
Paláthy Endre.